

การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์

นางสาว ัญญา ภระตะศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0365-1

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 305A4868

23 ก.ค. 2546

INTERNET USAGE OF THE PRE-COMPUTER GENERATION USERS

MISS CHUTTA PARATASILPIN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0365-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์

โดย

นางสาว ฉัญฐา ภาวระตะศิลปิน

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

นางสาวฉัฐรา ภระตะศิลปิน : การใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.
(INTERNET USAGE OF THE PRE-COMPUTER GENERATION USERS) อาจารย์ที่ปรึกษา :
อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว, 109 หน้า. ISBN 974-17-0365-1.

งานวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาตามแนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ และการวิเคราะห์ผู้รับสาร มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาความต้องการที่ทำให้ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์เกิดแรงจูงใจในการเข้ามาใช้อินเทอร์เน็ต และเพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

การวิจัย พบว่า ความต้องการและแรงจูงใจในการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ เป็นความต้องการและแรงจูงใจเชิงสังคมเพียงอย่างเดียวร้อยละ 51 เป็นความต้องการและแรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์เพียงอย่างเดียวร้อยละ 14 ส่วนที่เหลือร้อยละ 35 เป็นความต้องการและแรงจูงใจทั้งเชิงสังคมและเชิงอรรถประโยชน์

การใช้อินเทอร์เน็ต พบว่ามักใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน บริการที่นิยม คือ การรับส่ง e-mail ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในบริบทการสื่อสารในครอบครัว มีส่วนน้อยที่ใช้ในบริบทการทำงาน อีกบริการที่นิยมคือการค้นหาข้อมูลในเว็บไซต์ ความแตกต่างในเรื่องเพศ ไม่ได้มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้คือผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมักใช้เว็บไซต์ไทยมากกว่าเว็บไซต์ต่างประเทศ ผู้เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตในการทำงานพบว่าธุรกิจที่นำอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นธุรกิจทางด้านการส่งออก การประมงงาน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี

อย่างไรก็ตามความต้องการและแรงจูงใจที่ทำให้ใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ได้สัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นจริงเสมอไป ทั้งนี้เนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นจริงขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางเวลาและโอกาสของแต่ละคน บริบททางสังคมในการใช้อินเทอร์เน็ต เนื้อหาสาระ และบริการที่มีในอินเทอร์เน็ต

ผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ใช้อินเทอร์เน็ต เพราะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง การงาน และสังคม เป็นการใช้อย่างมีเป้าหมาย และการเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ต เป็นแบบก้าวกระโดด ทำให้ต้องมีการปรับตัวให้ทันปัญหา และอุปสรรคต่างๆ

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

ลายมือชื่อนิสิต.....ฉัฐรา ภระตะศิลปิน.....

สาขาวิชาการศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....สุภาพร โพธิ์แก้ว.....

ปีการศึกษา 2544

4285219528 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEYWORD : INTERNET / AUDIENCE / CMC

CHUTTA PARATASILPIN : INTERNET USAGE OF THE PRE-COMPUTER GENERATION USERS. THESIS ADVISOR : SUPAPORN PHOKAEW, 109 pp. ISBN 974-17-0365-1.

This research was conducted in order to study the needs, motivations, and behavior of the pre-computer generation users in using the internet. The study is based on the concept of computer mediated communication and audience analysis approach. The data were collected from 100 internet users who are the pre-computer generation.

According to the survey, the samples are motivated to use internet by varies needs being able to classify into 3 groups that are 51% by only the needs of social-based factor,14% by only the needs of benefit-based factor and 35% by the needs of both factors.

It is also found that most of them always use the internet at home. The most popular service is e-mail that mostly use for family communication context. However, some of them also use for working context. Apart from e-mail, the website service is popular for them to search information. The internet usage behaviour for this user group was not relatively influenced by gender. Instead, educational level is highly impacted factor. The users whose education are lower than bachelor degree always use Thai website rather than the English ones. With in business context, their uses of internet emphasis in exporting, bidding, and technology-related business.

However, needs and motivations in using the internet of the samples do not always related to the actual internet use. Because the actual internet use depends on others 3 factors that are each individual's circumstances, social context of use, and media context.

In conclusion, the pre-computer generation users use the internet because of the benefits for themselves, their job and their social. The users learned to use the internet as a leap study so they need to adjust themselves to avoid problems and difficulties.

Department of Mass Communication
Field of study Mass Communication
Academic year 2001

Student's signature.....*Ch. Paratasilpin*.....
Advisor's signature.....*Supaporn PhokaeW*.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ คำแนะนำ และคำปรึกษา ขอบพระคุณ ผศ.ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ที่ให้คำแนะนำมาตั้งแต่เริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์จนถึงการแก้ไขตัวเล่มในช่วงสุดท้าย ขอบพระคุณ รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอขอบคุณคุณนุ่น และคุณเปิ้ล เจ้าหน้าที่ของชมรมอินเตอร์เน็ตสำหรับผู้สูงอายุ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้การเก็บข้อมูลทุกครั้ง และขอบคุณผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์ทุกคนที่กรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูล เพื่อใช้ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด และให้การสนับสนุนกำลังทรัพย์ ในช่วงปีที่ 3 ของการศึกษา ความสำเร็จของลูกเป็นสิ่งที่ทำให้พ่อและแม่มีความสุขเสมอ ขอขอบคุณ อ้อย และพี่วอ ที่ให้กำลังใจและเป็นทีปรึกษาภาคภาษาอังกฤษด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณน้อง เพื่อนที่ช่วยเหลือกันมาตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษาพร้อมกัน และสุดท้ายขอบคุณดี ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจในทุกๆ เรื่องตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อสันนิษฐาน.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตการศึกษา.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด และทฤษฎี.....	9
การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์.....	10
การวิเคราะห์ผู้รับสาร.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การนำเสนอข้อมูล.....	31
บทที่ 4 ความต้องการ และแรงจูงใจในการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์	
ความต้องการ และแรงจูงใจเชิงสังคม.....	40
ความต้องการ และแรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์.....	49
ความต้องการ และแรงจูงใจในการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.....	55
บทที่ 5 รูปแบบการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์	
ลักษณะการใช้อินเตอร์เน็ต.....	59
การใช้ ปัญหา และอุปสรรคในการใช้อินเตอร์เน็ต.....	79
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	106
รายการอ้างอิง.....	107
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	109

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 4.1	ความต้องการ และแรงจูงใจในการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.....	34
ตารางที่ 4.2	สัดส่วนของความต้องการ และแรงจูงใจในการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.....	57
ตารางที่ 5.1	สัดส่วนของความถี่ในการใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.....	65
ตารางที่ 5.2	สัดส่วนของสถานที่ที่ใช้อินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.....	70
ตารางที่ 5.3	สัดส่วนของบริการที่ใช้ในอินเตอร์เน็ตของผู้ที่เกิดก่อนยุคคอมพิวเตอร์.....	78

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 2.1	A structural model of media use (after Weibull, 1985).....21
ภาพที่ 2.2	กระบวนการใช้สื่อ..... 23
ภาพที่ 4.1	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ..... 32
ภาพที่ 4.2	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา..... 32
ภาพที่ 4.3	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะอาชีพ..... 33
ภาพที่ 5.1	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต..... 60
ภาพที่ 5.2	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่บ้าน..... 66